

Félelmetesen nagy és súlyosnak látszó keret lóg a színpad fölé, benne kifeszített vászon – itt jelennek meg Árva László végtelenül izgalmas montázsai: álló és mozgó képek impresszionisztikus – kevéssé konkrét, inkább sejtető – keverése. A hatást a színpad egyes részeit keményen leválasztó, virtuóz fényhatások (Kovács Gerzson Péter) növelik. Itt, ezek között-alatt-előtt játszódnak a rövid, egymásba átúszó, változó jelenetek. Kettősök, szólók, hármások, mikor melyik. Egerházi tán még sosem játszadozott ilyen őszintén a gyermekkor, a huncutság, a játék világával, mint ezúttal. A Liszt-zene romantikus lendülete féktelen örömet hív elő belőle, Reich ütősei is a játékos, a groteszk elemeket indukálják művében. (A Venekei–Delbó kettős az est két legvirtuózabb kortárs táncosa, de akkor már említsük meg a többiek nevét is: Végh Krisztinát, Rujsz Editét, Bacskai Ildikót, Popova Aleszját, Komarov Alekszandrét, Túri Sándorét, Szegő Andrásét, Liebich Rolandét, akik szintén nagyszerűek.) A Dohnányi-műre elcsitul a zsongás: elvontabbá, kontemplatívabbá válik a légkör, s lassan elfogynak a képek a háttérből, semlegesen üres marad a vászon. Félelmesen átfordul a keret (mintegy megnyílik az ég felé), hogy aztán újra átengedje a teret a játéknak, a lírának s végül a magánynak: a háttérben újra megjelenő vetítés a magányos lényt ábrázolja, a színpadon pedig (Popova éteri alakjában) ott az Ember, önmaga, pusztán és egyszerűen. Az est legelgondolkodtatóbb, legsűrűbb műve ez.

Pártay Lilla színes, színházszerű, valójában kevéssé szimfonikus, sőt kifejezetten

elbeszélő munkát készített a *Szimfonikus percek*ből. Egy varázslónő különféle figurákat kelt életre: katonát, bohócot, mesebeli alakokat, lehetőséget nyújtva a zene különböző színeinek egyéni olvasatára, s e téren Pártay Lilla valóban szabadjárá engedti fantáziáját. E mesés utazáshoz Csik György látvány- és jelmeztervezőben olyan lelkes útítársra lett, aki nem riad vissza az olyan megoldásoktól, amelyek elröpíthették az előadókat is ebbe a fantáziavilágba. Lehet, hogy nem örültek azok a táncművészek, akiknek óriási arbronszoknyákat viselve kellett életre kelteniük a figurájukat; ennek a darabnak azonban éppen ez a látvány lett a fő attrakciója. Ami a zenei interpretációt illeti, a mozgás kissé idézőjelbe teszi és felerősíti a zene színeit: van műromantika, múmagyar, művidámság, minden kissé hangsúlyosabban. A darab ízlését lehetne vitatni, ám mivel az ízlés szubjektív, nem képezheti vita tárgyát. A fantázia és a látvány közös szárnyalása, valamint a táncosok kvalitásai (Juratsek Juliannáé, Tsymbal Irináé, Somorjai Enikőé, Bajári Leventéé, Macher Szilárdé és Solti Csabáé) az est különleges színfoltjává teszik ezt a darabot, mintegy előkészítik a talajt a záróműhöz, Jiri Kylián Mozart zenéjére írt *Hat tánc*hoz. (Utalásként csupán annyit: ott alaphangvétel az abszurd, valamint a képi humor, mely azonban – a zenei és mozgáshumor tovaröpítő szárnyain – jóval messzebb megy.)

HOMMAGE À DOHNÁNYI (Magyar Nemzeti Balett, Erkel Színház)

VÁLTOZATOK EGY GYERMEKDALRA

ZENE: Dohnányi Ernő. KOREOGRÁFUS-ASSZISZTENS: Kaszás Ildikó. SZÍNPADKÉP: Csikós Attila.

JELMEZ: Gombár Judit. KOREOGRÁFIA: Seregi László.

SZEREPLŐK: Popova Aleszja, ifj. Nagy Zoltán, Juratsek Julianna, Szakály György, Végh Krisztina, Cserta József, Weisz Sára, Nagyszentpéteri Miklós, Boros Ildikó, Komarov Alekszandr.

SÚLYOS SUHANÁSOK

ZENE: Liszt Ferenc, Steve Reich, Dohnányi Ernő. KOREOGRÁFUS-ASSZISZTENS: Venekei Marianna. PRÓBAVEZETŐ BALETTMESTER: Fajth Blanka. VILÁGÍTÁS- ÉS LÁTVÁNYTERV: Kovács Gerzson Péter. JELMEZ: Venekei Marianna. DÍSZLET ÉS HANGEFFEKT: Árvai György. OPERATŐR-VÁGÓ: Árva László. KOREOGRÁFIA: Egerházi Attila.

SZEREPLŐK: Popova Aleszja, Komarov Alekszandr, Végh Krisztina, Túri Sándor, Rujsz Edit, Delbó Balázs, Venekei Marianna, Szegő András, Bacskai Ildikó, Liebich Roland.

SZIMFONIKUS PERCEK

ZENE: Dohnányi Ernő, Pongrácz Zoltán. BALETTMESTER: Kövessy Angéla. LÁTVÁNY- ÉS JELMEZTERV: Csik György. KOREOGRÁFIA: Pártay Lilla.

SZEREPLŐK: Juratsek Julianna, Bajári Levente, Tsymbal Irina, Macher Szilárd, Somorjai Enikő, Solti Csaba.

A Dream Team Színház ErosThanatos, Hámor József és társai pedig Halál és a lányka címmel mutatták be új előadásukat a Nemzeti Táncszínházban. A vendégekkel előszeretettel dolgozó Dream Team-es kettős, az ErosThanatosban díszlettervezőként és táncosként közreműködő Tóth Imre, valamint az előadást rendező és abban szintén táncoló Balázs Mari ezúttal, merész ötletként, a mind kiforrottabb, izgalmasan extravagáns formanyelvet alkalmazó Gergye Krisztiánt hívta meg előadásába; negyedik társuk Tóth Marianna.

Erósz, a görög mitológia szerint, Khaosz, az első létező után az első működő erő volt a világban. Csak utána következett Uranosz, az Ég és Gaia, a Föld. Thanatosz a görög halálisten, Hüpnosz, az Álom ikertestvére. A Dream Team kettejük nevével megcímzett előadása egyszerű, szimbolikus képekben szól arról, amit voltaképpen mindannyian jól tudunk: a szerelem és az elmúlás (avagy az attól való félelem) az emberi lét mozgatója. Az előadás nyitó képében testek összeviszása: derengő füstben, egyszerű, félkörívű díszletfallal övezetten

HALÁSZ TAMÁS

Szerelem és elmúlás

■ EROSTHANATOS; HALÁL ÉS A LÁNYKA ■

dobogón heverő bábszerű alakok. Mozdulatlanul, mint holttestek a csatatéren, összenyaklott tagokkal hevernek előttünk. Megelevenedve groteszk táncba kezdenek. Szemünk elé tárják különösebb mélységekkel nem csábító színpadi szerepüket: egy papos, szemérmes, szigorú, szenvedő férfit, egy sárga hajú, nyalka bonvivánt, egy naiv, rajongó, félromlott nőcskét és egy hűvös vampot a csábító és a borzongató közti nem túl keskeny sávból.

A Dream Teamnek ez a társulat koreografálta előadása görög mitológiai alakokra szabott karakterek játszmáiból áll. Az *ErosThanatos* hol ördögi bál, hol orfeumi perpatvar. Az elgondolás érdekes, ám az előadás nem működik, nincs lendülete, amely talpra állítsa. Táncosai csak imitt-amott töltik ki a reájuk ruházott szerepeket. Gergye Krisztián koktélparkit csábító rémeként, az ördög megszokott eleganciájában például igazi melléfogás.

Balázs Mari, Tóth Marianna és Tóth Imre az ErosThanatosban

A táncos saját, izgalmas, figyelemre méltó mozgásanyagával dolgozik – feltételezem, kínjában, mert valahonnan merítenie kell. Egy-egy szellemes jelenetet leszámítva az önismétlésbe menekül. Alkata nem alkalmas a hidegverű, csábító sármőr, Humphrey Bogart diabolikus verziójának megjelenítésére, mert ha megfeszül, sem olyan. Az viszont, *ami-lyen*, rendkívül izgalmas, és megtekinthető a saját és mások darabjaiban. Gergye társaihoz hasonlóan igyekszik kihozni önmagából a legjobbat e váz nélküli produkcióban. Balázs Mari boglyahajú, szeretetehes, spicces „bárónője” sem leli a helyét. Esendő, csetlő-botló alakja néhány pillanatra összeáll ugyan, de lényegében csak klisé marad. A Tóth Imre alakította megkeseredett, tisztaságát megtartani igyekvő, aszketikus, rajongó figura fájdalommal szinte tapintható. Fekete alakjából árad a kín, de túlrájzoltsága nem tud mihez szervülni. Az *ErosThanatos* ugyanis egy helyben áll: amit kínál, kevés, nem köti le az ember figyelmét. Egyik jelenetében hősei a dobogón ültükben metaforikusan keringenek. Forognak az emelvény egy-egy oldalán, és természetesen mindig a közönség felé eső oldalra sodródó táncos „játszik”. A szemünk elé kerülő táncos jelképes mozdulatokkal mutatja meg magát, egyértelmű módon jeleníti meg lelkiállapotát. Ez az emberi körforgás hosszan zajlik, a nem túl izgalmas jelenetsor egészen elkedvetlenít. Az előadás hősei közti viszonyrendszer természetesen állandóan változik: a megéledő és elhaló rajongás, háritás és taszítás, önfeltárulkozás és büszkeség, erő és gyengeség úgy járkál testből testbe, ahogyan a nagykönyvben meg van írva. Az előadás elején tárgyként egymáson heverő, majd életre kelő, gyarló figurák szövevényes érzelmi játszámája azonban „üresben” zajlik.

Hámor József előadásának színlapján kétszer annyi táncos neve szerepel, mint ahányat a színpadon látunk. *Halál és a lánykájának* ez nem tesz rosszat, mert a táncosoknak így sokkal több terük marad „kinyújtózni”. Az előadás eleinte nem kecsgetet izgalmaival:

Jelenet a Halál és a Lányka előadásából

Csillag Pál felvételei

a jelenetek tetszetősek, karakter nélküliek, semlegesek. Hol izgalmas, hol kissé esetlegesnek tűnő zenei válogatásban halljuk Lajkó Félix táncszínpadon már agyonhasznált – bár zseniális – muzsikáját, és sajnos egy stroboszkóp is villogni kezd. Az örökké újdonságra vágyó elme riadtan szembesül a gondolattal: ma este valószínűleg nem óhajtják jóllakatni. Egy pillanatban azonban a játék, a koreográfia rutinosnak tetsző megoldásai összeállnak, hirtelen megtelnek izgalommal, étellel, jelentéssel, a táncosok valósággal izzani kezdenek. Hámornak sikerül megragadnia a bűvös szenvedélyt. Bár táncosainak arcát érdemben nem használja, testükkel pontosan, izgalmasan, eredeti módon artikulál, szellemsen és puritánul, de érzékletesen dolgozik. Tisztában van társainak tudásával, sokféleségével, személyes, egyéniségre szabott karaktereket formál számukra. A táncoló emberi test szépségét, a testek sokféleségét emeli főszereplővé.

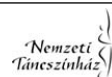
A nagy tehetségű táncos maga játssza a Halált koreográfiájában: eltekint a közhelyektől. Önmagát remekül ellenpontoztatja Mészáros Zizi naiv, rajongó, egyszersmind okos Lánykájával. Játéka szenvedélyes, újszerű, nyomasztó és csábítóan érdekes. Pontos, kiérlelt, szuggesztív táncá idővel szinte megbabonázza az embert. Koreográfiája az idő múlásával egyre izgalmasabbá, egyénibbé válik, és előadói is láthatóan egyre jobban azonosulnak a megjelenítendő karakterrel. A tér mind biztosabb birtoklása és használata, egyéni testtörténetek kibomlása, az előadók sajátos, egymástól erősen különböző mozgásnyelvének szintézise jellemzi az egyre emelkedő színvonalú második szakaszt. Hámor koreográfiájának egyszer csak tétje, átélt és átélhető drámaisága lesz. Jó ritmikai érzékkel, biztos kézzel navigálja alkotását a végkifejlet felé, miközben keveset mond ki, inkább csak sejtet, hogy megdolgoztassa a néző érzelmi intelligenciáját. Főszereplőként pedig könnyed eleganciával beírja nevét a legjobbak közé.

EROSTHANATOS (Nemzeti Táncszínház)

ZENEI MUNKATÁRS: Kerényi Mihály. DÍSZLET: Tóth Imre. JELMEZ: Diamond. KOREOGRÁFIA: a társulat. HANG: Sólyom Tamás. FÉNY: Szabados Tamás. RENDEZŐ: Balázs Mari. SZEREPLŐK: Balázs Mari, Gergye Krisztián, Tóth Marianna, Tóth Imre.

HALÁL ÉS A LÁNYKA (Nemzeti Táncszínház)

JELMEZ: Papp Janó. FÉNY: Payer Ferenc. KOREOGRÁFIA: Hámor József. SZEREPLŐK: Mészáros Zizi, Hámor József, Fejes Ádám, Jónás Nikoletta, Nagy Csilla.